

LA NECESSITAT DEL BOICOT CULTURAL A ISRAEL

Ilan Pappé
The Electronic Intifada
25-06-2009

www.rebellion.org

Traduït de l'anglès al castellà per Beatriz Morales Bastos.

Si hi ha quelcom de nou en la interminable història de Palestina és el canvi clar que s'ha produït en la opinió pública al Regne Unit. Recordo que vaig venir a aquestes illes al 1980, quan el recolzament a la causa palestina estava confinada a l'esquerra, i dins d'aquesta, a una secció i a una corrent ideològica molt particular. El trauma post-Holocaust i el complex de culpabilitat, els interessos econòmics i militars, i la farsa d'Israel com la única democràcia a Orient Mitjà va contribuir a proporcionar immunitat a l'Estat d'Israel. Molt poques persones van canviar d'idea, segons sembla, davant d'un Estat que havia desposseït a la meitat de la població palestina originària, demolit la meitat de les seves ciutats i pobles, discriminat a la minoria d'aquesta població originària que vivia dins dels límits de les seves fronteres mitjançant un sistema d'apartheid i dividit en enclavaments a dos milions i mig d'ells en una dura i opressiva ocupació militar.

Quasi 30 anys després sembla que s'han eliminat tots aquests filtres i cascades dels ulls. La magnitud de la neteja ètnica de 1948 és ben coneguda, es deixa constància del sofriment dels palestins als territoris ocupats i inclús el president d'Estats Units ho descriu com insuportable i inhumà. De manera similar, s'observa diàriament la destrucció i despoblació de la zona del gran Jerusalem i es reprèn i condemna freqüentment la naturalesa racista de les polítiques respecte als palestins a Israel.

Nacions Unides descriu la realitat d'avui, a 2009, com una "catàstrofe humana". Els sectors conscients i conscienciats de la societat britànica saben molt bé qui causa i qui produeix aquesta catàstrofe. Ja no es relaciona amb circumstàncies ambigües o amb el "conflicte", sinó que clarament es considera el resultat de les polítiques israelianes durant tots aquests anys. Quan se li va preguntar a l'Arquebisbe Desmond Tutu quina reacció havia tingut quan va visitar els territoris ocupats, va assenyalar amb tristor que era pitjor que la de l'apartheid. Sabia de què parlava.

Com en el cas de Sud-àfrica, aquestes persones decents, ja sigui individualment o com a membres d'organitzacions, expressen la seva indignació davant la opressió, colonització, neteja ètnica i fam contínues a Palestina. Busquen maneres de demostrar la seva protesta i alguns inclús esperen convèncer al seu govern de que canviï la seva vella política d'indiferència i inacció davant la contínua destrucció de Palestina i dels i les palestines. Molts d'ells són jueus, ja que moltes d'aquestes atrocitats s'han fet en el seu nom d'acord amb la lògica de la ideologia sionista, i uns pocs d'ells són veterans de lluites civils anteriors en el seu país per causes similars per tot aquest món. Ja no estan confinats a un partit polític i provenen de tots els àmbits de la vida.

De moment, el govern britànic no ha canviat. També va ser passiu quan el moviment anti-apartheid en aquest país li va demanar que imposés sancions a Sud-àfrica. Van ser

necessàries varies dècades perquè aquest activisme des de baix arribés al més alt nivell polític. En el cas de Palestina costa més temps: la culpa per l'Holocaust, els relats històrics i les distorsions contemporànies d'Israel com una democràcia que busca la pau i dels palestins com els eterns terroristes islàmics bloquejaren el flux de l'impuls popular. Però està començant a trobar el seu lloc i la seva presència, tot i l'acusació feta a tota demanda d'aquest tipus de ser antisemita i tot i la demonització de l'Islam i dels àrabs. El tercer sector, aquest vincle important entre els civils i les agències governamentals, ens ha mostrat el camí: un sindicat rere altre, un grup professional rere altre, tots ells recentment han enviat un missatge clar: ja n'hi ha prou. S'ha fet en nom de la decència, de la moralitat humana i del compromís civil bàsic de no mantenir-se de braços creuats davant les atrocitats del tipus de les que Israel ha comès i segueix cometent contra el poble palestí.

En els últims vuit anys la política criminal israeliana s'ha intensificat i els activistes palestins busquen noves maneres de fer-li front. Les han provat totes, la lluita armada, la guerra de guerrilles, el terrorisme i la diplomàcia: cap ha funcionat. I, tot i així, no es rendeixen i ara proposen una estratègia no violenta, la del boicot, desinversió i sancions. Amb aquests mitjans volen persuadir als governs occidentals de salvar d'una catàstrofe i d'un bany de sang imminents no només a ells, sinó, irònicament, també als jueus a Israel. Aquesta estratègia va generar la crida al boicot cultural a Israel. Qualsevol àmbit de la existència palestina expressa aquesta petició: la societat civil sota la ocupació i els palestins sota Israel. La recolzen els refugiats palestins i l'encapçalen membres de les comunitats dels palestins a l'exili. Arriba en el moment precís i ofereix a individus i organitzacions al Regne Unit una manera d'expressar la seva indignació davant les polítiques israelianes i, al mateix temps, una via de participació en la pressió global al govern perquè canviï la seva política de proporcionar immunitat a la impunitat.

És desconcertant que, pel moment, aquest canvi en la opinió pública no hagi tingut impacte en la política, però novament hem de recordar els tortuosos camins que va haver de recórrer la campanya contra l'apartheid [sud-africà] abans de convertir-se en política. També val la pena recordar que dues dones valentes de Dublín, que tenien el dur treball de caixeres de supermercat, van ser les úniques que es van negar a vendre productes sud-africans. Vint-i-nou anys després, els britànics es van unir als demés en la imposició de sancions a Sud-àfrica. Així, mentre els governs dubtaven per raons cíniques, per temor a ser acusats d'antisemitisme o potser degut a inhibicions islamofòbiques, els ciutadans i els activistes fan tot el que està al seu abast, simbòlica i físicament, per informar, protestar i denunciar. Tenen una campanya més organitzada, la del boicot cultural, o poden unir-se als seus sindicats en la política coordinada de pressió. També poden utilitzar el seu nom o el seu prestigi per indicar-nos a tots nosaltres que les persones decents d'aquest món no poden recolzar el que fa i significa Israel. No saben si la seva acció produirà un canvi immediat ni si tindran la sort de veure el canvi en el lapse de les seves vides. Però en el seu propi llibre personal de qui són i de què van fer en les seves vides, i davant l'ull sever de la valoració històrica, se'ls inclourà juntament amb tots aquells que no van mantenir-se indiferents quan la inhumanitat bramava disfressada de democràcia en els seus propis països o en qualsevol altre lloc.

D'altra banda, els ciutadans d'aquest país, especialment els famosos, que continuen defensant, amb força freqüència per ignorància o per raons bastant més sinistres, la faula d'Israel com una societat culta occidental o com "la única democràcia a l'Orient Mitjà" no només estan equivocats en relació als fets. Proporcionen immunitat a una de les majors atrocitats del nostre temps. Alguns d'ells ens demanen que deixem la cultura fora de les nostres accions polítiques. Aquest enfocament de la cultura i la vida acadèmica israeliana

com a entitats diferents de l'exèrcit, la ocupació i la destrucció és moralment corrupta i lògicament caduca. Un dia, finalment, la indignació des de baix, incloent al propi Israel, produirà una nova política; l'actual administració estadounidense ja està donant les primeres mostres d'això. La història no va veure amb bons ulls als directors de cine que col·laboraren amb el senador estadunidenc Joseph McCarthy als anys cinquanta o que recolzaren a l'apartheid. Adoptarà una actitud similar amb aquells que ara callen sobre Palestina?

Un excel·lent cas sobre això es va revelar al mes passat a Edimburg. El director de cine Ken Loach va dirigir una campanya contra les relacions oficials i financeres que tenia el festival de cine de la ciutat amb l'ambaixada israeliana. El sentit d'aquesta postura era transmetre el missatge de que aquesta ambaixada no només representa als directors de cine d'Israel, sinó també als seus generals que havien massacrat al poble de Gaza, als seus torturadors que torturaren als palestins i les palestines a les presons, als seus jutges que envien sense judici a la presó a 10.000 palestins (la meitat dels quals són menors), als seus alcaldes racistes que volen expulsar als àrabs de les seves ciutats, als seus arquitectes que construeixen murs per tancar a les persones i impedir-lis que acudeixin als seus camps, escoles, cines i oficines, i als seus polítics que creen una i altra vegada estratègies per completar la neteja ètnica de Palestina que van iniciar al 1948. Ken Loach va considerar que la única manera de boicotejar el festival en el seu conjunt seria situar als seus directors en un sentit i perspectiva moral. Tenia raó, així que ho va fer perquè el cas està nítidament definit i l'acció és tan simple i tan pura.

No és sorprenent que se sentissin veus en contra. Aquesta és una batalla que està en curs i no es guanyarà fàcilment. Mentre escric aquestes línies commemorem 42 anys d'ocupació israeliana, la més llarga i una de les més cruels dels temps moderns. Però el temps també ha generat la lucidesa necessària per prendre aquestes decisions. Aquesta és la raó per la que l'acció de Ken Loach va ser efectiva immediatament; la propera vegada ni tan sols serà necessària. Un dels seus crítics va tractar d'assenyalar el fet de que hi ha persones a Israel a les que els agraden les pel·lícules de Ken Loach, per tant, el que ell feia era una mica ingrat. Puc assegurar que aquells de nosaltres a Israel que veiem les pel·lícules de Loach també som els qui aplaudim la seva valentia i, a diferència d'aquest crític, no creiem que això sigui un acte similar a demanar la destrucció d'Israel, sinó més aviat, la única manera de salvar als jueus i als àrabs que viuen allí. Però, en tot cas, és difícil prendre's aquestes crítiques seriosament quan van acompanyades de la descripció de Palestina com una entitat terrorista i d'Israel com una democràcia com Gran Bretanya. La majoria de nosaltres en el Regne Unit estem lluny d'aquesta porqueria propagandística i estem preparats pel canvi. Ara estem esperant a que el govern d'aquestes illes faci el mateix.

Ilan Pappé és un historiador israelià exiliat al Regne Unit i director del Departament d'Història de la Universitat d'Exeter.